

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

אשר יאמר היום בהר ה' יראה
ביאור מקיף בענין זכות העקידה המלווה את ישראל תמיד
מאמר אם אין דעת הבדלה מנין
במשנת רבינו הק' מרן ה'אהבת שלום' זי"ע

יו"ל ע"י
מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
פ' וירא תשפ"ו לפ"ק

הר"ימוד בגליון דהלו
יהיה לעילוי נשמתו הטהורה של
כ"ק אבינו רועינו אדונינו מורינו ורבינו
מרן שרגא פייביש בן מרן אברהם יהושע העשיל זצוק"ל
זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

ראה זו חדש!

בס"ד לכבוד הזמן החדש פתחנו מדור מיוחד על קול שפה ברורה
'עניני דיומא'

ובו יעודכן בכל יום שיעור מרבינו זי"ע
הנוגע בו ביום בעניני פרשיות השבוע, זמני השנה, וכדומה.

שמעי נפשכם

מספרי קול שפה ברורה

ארה"ב - 718-400-7750

ארה"ק - 076-598-9014

ענגלאנד - 44-330-350-5779

גם ניתן לשמוע **קטעים קצרים** מעודכן בכל יום על הקו

שאלתינו ובקשתינו, שמי שיש תחת ידם הקלטות מרבינו זי"ע

אנא! אל תמנע טוב מבעליו ותפנו להמערכת לזכות את הרבים

כל הזכויות שמורות

להערות, לתרומות, לקבל הגליונות מדי שבוע ע"י אימייל

או לסדר מוקד הפצה בביהמ"ד או שכונה שלך

יש לפנות להמערכת במס'

718-400-7750 x2

או באימייל office@mechonsb.com

נערך ונסדר ע"י:

אשר יאמר היום בהר ה' יראה

ביאור מקיף בענין זכות העקידה המלווה את ישראל תמיד

יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם", ועל הפסוק (בראשית ט, ג) "וירא והנה איל אחר" דרשו (ויקרא רבה כט, י) "כל ימות השנה ישראל עוסקין במלאכתן, ובראש השנה נוטלין שופרותיהן ותוקעין לפני הקדוש ברוך הוא, והוא עומד מכסא דין לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים". הרי שמהעקידה זכינו לתקיעת שופר, וזה לשון הזוה"ק (ח"ג טז). "ודא שופר אילו דיצחק אקרי". ועוד הפליגו רז"ל בעוצם גדולת שבג העקידה כי רבה היא, עד שהעמידו כל זכויותינו על אחת ואמרו (בראשית רבה נו, ג) "כל אכילות שישראל אוכלים בעולם הזה אינם אוכלים אלא בזכות אותה המאכלת".

בכה העקידה מושרש בקרבינו כח מסירות נפש ועמידה בנסיונות

הנה בספרים הקדושים הקשו, מה גודל שבח מעלת עמידת אברהם אבינו בנסיון העקידה, הלא בכל שנות הגלות המר, כמה מיני רדיפות ושמדות עברו על כלל ישראל ותמיד תולדותם נשפך דמם עליך

זכות העקידה היא הזכות הגדולה ביותר העומדת לישראל בכל הדורות

אחת מיסודות אומתינו וסוד קיומינו מיום היות ישראל לגוי ועד הנה, אשר היא עמוד החזק שעליה נשענים כל בית ישראל בכל דור ודור ובכל מקום שהם היא עקידת יצחק, בכל יום בעמדינו להתפלל אנו מקדימים אותה (טור ושו"ע או"ח א) ומעתירים אשר בזכותה "יכבשו רחמין את כעסך ויגולו רחמין על מדותיך", ולעת עומדינו לדין בימים הנוראים אשר כל באי עולם נשפטים ונחתם גזר דינם וכדלים ורקים אנו נצבים לבקש סליחה ותחנונים, אזי נאחזים אנו בה בכל כוחינו ומפצירים "זכור ברית אברהם ועקידת יצחק", ובכל תפילותינו מתחילת ימי הרחמים והסליחות ועד נעילת יום הקדוש, אנו שבים ומעוררים זכותה בכמה מיני מליצות ופיוטים, וכל תוקף מעשה תקיעת השופר ופעולותיו בכל העולמות הכל הוא בזכות ולזכרון העקידה, וכאמרם (ר"ה טז). "אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת

עד בלי די, והנה יש להקשות תימה רבתי בזה, דאשכחן איפכא בדברי חז"ל (יומא לה:): "תנו רבנן עני ועשיר ורשע באין לדין, לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי אומרים לו כלום עני הייתי יותר מהלל כו', נמצא הלל מחייב את העניים רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים יוסף מחייב את הרשעים". הא קמן שעמידה בנסיון קשה היא דייקא עלולה חלילה לעורר קטרוג על דלת העם שאינם עומדים בנסיון שכזה רחמנא ליצולן, (ודע כי לא דבר קל בעלמא הוא לגרום חלילה לקטרוג שכזה, עובדא נוראה ידעינן שהייתה אצל הרה"ק ה'תורת חיים' זיע"א, אשר בימי חורפו והוא אברך צנוע ומעלי נתעלה ונתקדש במעלות רמות בקדושה ופרישות בהסתר ובצניעות, עד שנתעלמה הנהגתו הצפונה אפילו מעיני חותנו ולא ידע את דרכיו, עד לפעם אחת שאירע לו איזה חשש רחוק בענייני פרישות ומיד קיבל על עצמו סיגופים ותעניות באופן נורא שאין לתאר ולשער עד שהורו לו מן השמים להפסיק ולחדול מזאת, כי לגודל עבודתו ויגיעתו הנשגבה מתעורר קיטרוג חס וחלילה על המוני בני ישראל כאשר רואים איך שבשר ודם יכול לבוא למדרגה עצומה כזאת למעלה מכח אנושי, ומה יאמרו אזובי הקיר המקצרים בהשגתם ועבודתם) והענין והחילוק צריך ביאור.

כמים, ופשוטי עם בני ישראל הפליאו לעשות בתמימות ובטהרה מסרו נפשם על קדושת השם באש ובמים, מנשרים קלו ומאריות גברו לעשות רצון קונם וחפץ צורם ויצאה נשמתם באחד בשמחה ובאהבה, ומאי רבותיה דאברהם? ובארו לאמר (עי' תניא יח, אגרא דכלה עקב, אור יצחק וירא ועוד) כי האמת יורה דרכו, אשר בעת שעמד אברהם בנסיון הקשה הלז נטע בלבב צאצאיו כח מופלא של מסירות נפש למען שמו באהבה, וכל גבורת מלחמת היצר אשר נאזרים בה ישראל למעלה מדרך הטבע ומוסרים נפשם כמדרשו וכפשוטו ככתוב (תהילים מד, כג) "כי עליך הורגנו כל היום", הכל הוא מכוחו של אותו זקן, אב ידעך מנוער אשר במעשה העקידה השריש בקרב כל אשר נשמת ישראל באפו עז ותעצומות נפש לאהבה את ה"א בכל לבבינו ובכל נפשינו עד כדי מסירת הכל למענו ועד בכלל, וזה פירוש "שזכות אבותן מסייעתן" (עבודת ישראל אבות ב, ב). ובזאת נשכיל כי אין העקידה מעשה שהיה ועבר זמנו, אלא עד עצם היום הזה בכל עת ושעה עודנה פועלת ונותנת כח בנשמותינו ופירותיה אנו אוכלים.

**נסיון, הוא מעורר זכות וחסדים
או חובה**

העולה מכל האמור שמכח עמידת אבינו אברהם בנסיון נפעל לכלל ישראל רחמים וחסדים לטובה

ושרה אמנו עליה השלום לגודל חמלתה על כל יציר נוצר ורחמיה על כל מעשיו של השי"ת, אילו הייתה נושעת לבדה לא הייתה שמחתה שלימה בלידת יצחק בנה, הגם כי וודאי עליונים ששו ותחתונים עלזו ביום ההוא אשר קיים הקדוש ברוך הוא הבטחתו לאברהם אבינו, ויקם לו נצר בן קדוש מבטן אשר למאה נולד וממנו תקום כל האומה הישראלית בדרך נס ופלא, עם כל זה לו הייתה יודעת שרה שמחמת לידת יצחק נתעורר צער כל שהוא בלבבות נשברים ונדכאים אזי ערבה כל שמחתה ולא יכלה לשוב בחסדי ה' עליה.

ובמאמרו הנודע של הרה"ק יצחק מווארק'י זצ"ל על דברי ר' זירא כאשר נשאל במה הארכת ימים (מגילה כח.) מנה בין זכויותיו "לא ששתי בתקלת חברי" ולכאורה יפלא, היעלה על הדעת שקדוש עליון ישוב וישמח מכך שחבירו נתקל ונכשל, וביאר בזה כי לעת אשר אירע מכשול ותקלה למי מחביריו באותו היום לא היה ביכולתו של ר' זירא כלל לשמוח מכל דבר שהוא, כי איך יערב לו אכילתו ושתייתו ואיש ישראל שרוי בצער, ולזאת ביקשה שרה שיושעו כל הנצרכים יחד עמה ובכך תהא שמחתה מושלמת ביצועת ה' ובחסדיו אשר גמל עמה. ובזאת נשכיל שמוטב להימנע מהתעלות רוחנית הגדולה ביותר, ובלבד שלא יגרם מכך ריעותא

עובד ה' האמיתי אינו מתעלה בעבודתו באופן שנגרם איזה צער לאחר

ולכאורה הוא דבר חידוש שכה גדול ענין זה עד שהוצרך עבורו לוותר על מעלותיו הרמות אשר השיג ברוב עבודה ועמל, ולבאר זאת נקדים מאמר רז"ל על הכתוב בפרשת פקידת שרה ולידת יצחק שאמרה אז (בראשית כא, ה) "כל השומע יצחק לי", דרשו חז"ל (בראשית רבה נג, ח הביאו רש"י בשינוי לשון) "ראובן בשמחה שמעון מה איכפת ליה, כך שרה נפקדה אחרים מה אכפת להם, אלא בשעה שנפקדה אמנו שרה הרבה עקרות נפקדו עמה הרבה חרשים נתפקחו וכו'" והקשו בספה"ק (עירן קדישין בשם הרה"ק מרדכי' ו עוד) דהשתא תקשי לאידך גיסא, מה הנאה יש לה לשרה אמנו מכך שרבים נפקדו עמה ורב שחוק בעולם ומהו השבח והודאה שנתנה על הולדת והוושע גוים רבים, אלא עומק המכוון הוא אשר מדרכו וטבעו של עולם הוא שאדם השרוי במיצר כגון עקרה אשר לא ילדה אזי בהמשך הזמן ובחלוף עידן ועידנים הרי הם כמתיאשים ומתוך שהורגלו בצרתם ניקל להם מעט הצער והקושי, אמנם כאשר אחד הדווים הנתונים אף הם בצרה זו זוכה ונושע מן השמים, או אז מתעורר ביתר שאת אצל הנותרים כאב הציפייה ועומק החיסרון וההעדר אשר טרם זכו לישועה כמותו ונוסף צער על צערם העמוק בלב קרוע ומורתח,

מילי דמלכא

ועתה קמה הקושיה וגם ניצבה, מאי שנא שאר נסיונות שמצינו שיכולים לעורר הפך הרחמים רח"ל מעקידת יצחק המעוררת רק חן וחסד לטוב לנו ולזרעינו כל הימים.

דבר פלא אשר דוד המלך פתח ספר תהילים במעלה נמוכה

והנה, נעים זמירות ישראל דוד המלך עליו השלום כתב ספר תהילים אשר בו "קיבץ ואסף כל תהילותיו בספר מיוחד לצורך הנהגת המתבודד שישפוך שיחה לפני קל על כל הפרטים שייצטרך איש איש בימי חלדו ימצאו מזמור או תפילה יתפלל בה, ויש בה סגולות נפלאות להורדת השפע האלוקי על המתפלל בהם כי חיברה ברוח הקודש ולהועילו בדברים ידועים כפי כח כל מזמור וסגולתו" (אברבנאל שמואל ב כב). והנה דרך מחברי ספרים הוא לפתוח בענינו וביופיו של הספר והמליצו על זה "פתח דברך יאיר" ומהפתיחה וההתחלה למדים ענין הספר כולו, אמנם דוד המלך פתח ב"אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וגו' " שהיא לכאורה דרגה נמוכה של אדם שכל שבחו הוא שאינו נמשך אחר חוטאים ופושעים, ותוך כדי דיבור עובר מהקצה אל הקצה למעלות נפלאות של "תורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה", עד שבסוף התהילים חתם ב"כל הנשמה תהלל קה" אשר הוא "רומז לנשמה העליונה שהיא בשמים" (אבן עזרא),

כל דהיא של קיטרוג חלילה לאיש ישראל, זאת דרכם של עובדי ה' האמיתיים ההולכים בדרכיו.

העקידה אינה מעוררת תביעה על ישראל והדבר צריך תלמוד

מעתה היה מקום לחוש ולומר שמא חלילה וחס יכול להיות בהזכרת העקידה ופעולת האבות טענה בצד מה על בני בניהם דהא "מעשה אבות סימן לבנים" (רמב"ן בראשית יב, ו), והאיך נישא פנים אשר היו לנו אבות גדולים כאלו אשר אין לנו השגה בשולי אדרתם ומאיך חייבים אנו לומר מתי יגיעו מעשינו למעשיהם (תנודב"א רבה כה) ואנה אנחנו עולים, הי תורה והי מצווה דמגנו עלן, וכל אשר נתרץ ונצטדק לא יועיל כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק של תירוצים, ומי שלא טרח בערב שבת אטו תירוצים ומענות יאכל בשבת, ובזכרנו מעט גודל מעשי אבותינו הלא כלימה תכסה פנינו.

אמנם, חזינא שלא כן הוא, וזכרון העקידה היא רק לטובה עבורינו ותמיד שגורה בפנינו להגן ולהמליץ טוב, ויתכן שנרמז זאת בבקשה שאומרים קודם התפילה אחר אמירת העקידה "כן יכבשו רחמין את כעסך מעלינו" היינו שלא ייגרם חלילה שום כעס וקפידא עלינו מהזכרת העקידה, רק רחמים וצדקה וחסד על ראשנו יחול.

וה' עמו וגו' ", אפשר חטא בא לידו ושכינה עמו וכו' ". והגם שאל"בא דאמת לא נחשב לו לחטא עשה תשובה גדולה עד למאד, עד שאמרו (ע"ז ד:) "לא דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב (תהילים קט, כב) "ליבי חלל בקרבי" וכו' לומר לך שאם חטא יחיד אומרים לו כלך אצל יחיד", ועליו אמרו "הגבר הוקם עול כו' שהקים עולה של תשובה", ועוד יש לאלוק' מילין לעמוד מעט על חקר דבר כפי אשר הורשינו להתבונן ולהשיג מה עומק ענין זה שלא חטא ונכתב בלשון חטא, גם צריך להבין ולהשכיל למה רצה דוד להיזכר בתפילות עם בני ישראל, ומדוע אכן לא נענה הגם שבכל דבריו הצליח וה' עמו.

נדב ואביהוא קירבו את עצמם למיתת נשיקה

ויבואר על פי דברי האור החיים הקדוש (ויקרא טז, א בתוה"ד) שכתב: "או יאמר על זה הדרך אחרי מות וגו', דיבר ה' למשה דרך מיתתן שהייתה לפני אור העליון בחיבת הקודש ובזה מתו, וכו' שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם ואלו [נדב ואביהוא] הם נתקרבו לה, והוא אומרו בקרבכם לפני ה', ואומרו וימותו בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים שהגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות

והוא כבר דרגת אותם הדבקים בה' תמיד אשר "על כל נשימה ונשימה שישאפו רוח חיים וחסד, יהללו את ה' על חסדיו וטובותיו ומעשיו ונפלאותיו כי לא כלו רחמיו וחסדיו לא יתמו" (מלבי"ם), וטעמא בעי.

ובבבל קשה, מה יפיו ומה טובו של אדם אשר מעלתו היא רק שלא קלקל וחטא עד שנתעטר בכתר ותואר "אשרי האיש".

לא חטא דוד ומדוע נכתב שכביכול היה בו חטא

לבאר זאת נקדים דברי חכמים וחידותם שאמרו (סנהדרין קז.) "אמר רב יהודה אמר רב לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון ונכשל, אמר לפניו רבונו של עולם מפני מה אומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואין אומרים אלקי דוד, אמר אינהו מינסו לי ואת לא מינסית לי אמר לפניו רבונו של עולם בחנני ונסני שנאמר (תהילים כו, ב) "בחנני ה' ונסני וגו' " ואחרי שהי' נראה שכביכול נכשל בעון בת שבע אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא "גליא וידיעא קמך דאי בעיא למכפייה ליצרי הוה כייפינא אלא אמינא דלא לימרו עבדא זכי למריה", ואכן אמרו (שבת נו.) "כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה שנאמר (שמואל א יח, יד) "ויהי דוד לכל דרכיו משכיל

המעוררים לב הנמצאים אצלם להתקרבות התרוממות והתעלות.

נפשות מהם, וכו'". והדברים אומרים דרשוני וחיו.

אהבה התלויה בדבר אין בכחה להתקיים

איברא דהוא אליה וקוץ בה, שהתעוררות זו יפה כחה לשעתה ולאחר זמן פעמים שאין השפעתה ניכרת ונחלקת בנפש, כאשר באוזנינו שמענו אבותינו סיפרו לנו אשר היה להיות ישראל שריים על אדמתם ובית המקדש בנוי על מכוננו, מה יפו פעמיך בנעלים בעלות כל ישראל לבית המקדש שלוש רגלים בשנה לראות וליראות, עלייתם הייתה מתוך 'שמחתי באומרים לי בית ה' נלך' וירושלים עצמה היא 'יפה נוף משוש כל הארץ' לא לן בה אדם מעולם ועוון בידו, עניני הגשם והחומר אין תופסים בה מקום ו"מעולם לא אמר אדם צר לי המקום שאלון בירושלים" (אבות ה, ה), ומי יפאר גודל פאר בית הבחירה עצמו אשר הניסים שימשו בו בקביעות ובהם ראו חיבתן לפני המקום (יזמא כא חגיגה כו:), ענן כבוד ה' חופף עליו כל היום וכל הבאים שערי קולטים לקרבם קרבת אלוקים כי טוב, ובחג הסוכות אף רוח הקודש שואבין משם (ירושלמי סוכה ה, א הובא בתוס' סוכה נ:). אמנם בעת חזרתם למקומם וביתם איש תחת גפנו ותחת תאנתו לא נשארו לעמוד במקום קדשו של הדרגה הרמה והגילולים הנשגבים שהיו

לעמוד על אמיתת הדבר נקח משל מספר אור החיים גופיה, הנה שמו בפי כל 'אור החיים הקדוש' וכשמו כן תהילתו, אשר בתוך דבריו ופירושי הפסוקים בכמה אופנים כדרך מפרשי המקרא, הברית התיכון המברית מהקצה אל הקצה הם דברי אלוקים חיים שהם כגחלי אש בוערות להלהיב הלבבות לאהבת ה' לנועם מתיקות קירבתו ליראה אותו ולעבדו בלב שלם, ודבריו אשר יסודותם בהררי קודש טמירים ונשגבים כאשר מרגלא בפומיה לומר "הצצתי וראיתי, יורדים חדרי בטן, מבעירים הרצון והחשק והבערה ללהב יצאה לרשפי אש של געגועים ותשוקה לעבודתו יתברך, מי לנו גדול מהרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל אשר העיד על עצמו שמכל לימוד ולימוד בספר הקדוש הזה מתגליין ליה נפלאות חדשות. ואף לכל אחד ואחד החוש מעיד כי הלימוד בספר הקדוש מסוגל להתעוררות רוח קדושה, וכן מצינו בעולם שנה ונפש מקומות קדושים כגון בית המקדש ומקדש מעט הלא הוא בית המדרש, זמנים קדושים הלא המה שבתות וימים טובים ימי שמחתכם ומועדיכם אשר המה 'מקראי קודש' שהקדושה קוראת ומעוררת לב האדם ומשמיא יחבו שפע רוחני ואור עצום, ונפשות קדושות וגבוהות הלא הינם עיני ישראל צדיקי הדורות

ולא מעבודת ויגיעת האדם אינה קונה שביתה בליבו ונפשו, כאשר ביארו בספרי הקודש אבות החסידות שכל מתנה הבאה מלעילא הבאה דרך נס אשר נפתחו ארובות השמים והוריקו שפע על האדם אינה מתקיימת (דוגמת מה שכתב בבני יששכר (חודש ניסן מאמר י"ב) לבאר ענין עבודת ספירת העומר "אך יובן הדבר על פי מה שכתבתי לעיל כמה פעמים שכל האורות נתהוו בלילה הראשונה בגבהי מרומים בדרך נס שלא על ידי מעשינו (וכן הוא בכל שנה) אך להיות הדבר שלא על ידי מעשינו אין קיום להאורות והמוחין ההם, על כן ציונו השם יתברך מצות ספירת העומר לספור מחדש יום אחר יום ונכנסים המוחים לאט לאט על ידי מעשינו ולזה יש קיום שהוא על ידי מעשינו") וכן משלו המושלים (מטו ביה משמייהו דהרה"ק אהרן מקרלין ואמרי לה הרה"ק בונם מפרשיסחא) על הפסוק (קהל ז, י) "אל תאמר וגו' שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זאת" היינו שבהגיע זמנים טובים האדם מתרומם ומתעלה ואחר כך מסתלקים ההארות הימנו, אומר לו החכם מכל אדם שלמה המלך אל תתמה על החפץ אנה הסתלקה השגתך אשר העפלת אליה כי לא בחכמה ובעבודה יגיעת ומצאת אלא שאלת על זאת, קיבלת כוחות שמימיים בהשאלה לשעתו וכעת ניטל בחזרה. וכן המליצו בפסוק (וינה ד, י) "אשר לא עמלת בו ולא

מנת חלקם, והא לך לשון רז"ל: (בראשית רבה ע, ח) "דבר אחר 'והנה באר בשדה' זו ציון 'והנה שלשה עדרי צאן' אלו שלשה רגלים 'כי מן הבאר ההיא ישקו' שמשם היו שואבין רוח הקודש 'והאבן גדולה' זו שמחת בית השואבה וכו' 'ונאספו שמה כל העדרים' באים מלבוא חמת עד נחל מצרים וכו'. דבר אחר 'וירא והנה באר בשדה' זה בית הכנסת 'והנה שם שלושה עדרי צאן' אלו שלושה קרואים 'כי מן הבאר ההיא ישקו' שמשם היו שומעין את התורה 'והאבן גדולה' זה יצר הרע 'ונאספו שמה כל העדרים' זה הציבור וכו' 'והשיבו את האבן' שכיון שהם יוצאים להם יצר הרע חוזר למקומו" הא קמן שאף אחר מועדים מיוחדים בהם מתרוממת הנפש מעלה מעלה אחר כן שבה היא אל מקום אשר הייתה בו, וכן ביום הגדול ביותר בשנה יום הכפורים עינינו הרואות איך כל איש ישראל מתעלה ביום הקדוש מתרומם טפח מהקרקע ונעשה דומה למלאכי השרת ברב או במעט, אמנם אחרי יום הקדוש פעמים רבות הוא בבחינת 'מפטירים כאשתקד' וחוזר להנהגתו והליכותיו כמימים ימימה.

לא יגעת ומצאת אל תאמין כי הבא רק במתנה אינו נחקק בנפש והמעם בזה, כי התעוררות לקדושה הבאה מאיתערוותא דלעילא במתנה מחמת קדושת המקום והזמן

מילי דמלכא

"שיויתי ה' לנגדי תמיד", נמצאת אהבתו אהבה שאינה תלויה בדבר ובזמן אלא עזה כמוות אהבה רשפיה רשפי אש שלהבת תשוקה למלך קל חי וקיים מים רבים לא יוכלו לכבותה ונהרות לא ישטפוה, והעובד ה' ההוא בכל עת הוא 'בלתי לה' לבדו' בבחינת (תהילים עג, כה כו) "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, כלה שארי וגו' חלקי אלוקים לעולם".

וזאת הייתה דרגתם הטמירה של נדב ואביהוא המבוארת באור החיים וכמו שכתב התולדות יעקב יוסף (אחרי ד"ה בקרבכם לפני ה') שדבקה נפשם באהבה רבה עד שנפרדה מגופם.

והזוכה לדרגה זו רוח אלוקים מפעמת בקרבו ומקשקשת בתוכו בפרכוס געגועים, ולזאת הבחינה זכו ישראל על שפת הים וזהו שכתב רש"י על הפסוק (שמות טו, א) "אז ישיר משה ובני ישראל, עלה בליבו שיסיר" היינו שהיה ליבם מלא ברגשי הודאה דביקות וקירבת אלוקים עד שעלה ליבם על גדותיו ואמרו שירה.

דוד המלך כל ימיו בדביקות עצומה

זאת הייתה כל הוויתו של דוד המלך, הלא לדוד מנעוריו עברו עליו כמה מיני נסיונות והסתרות, בראשית דרכו סברו עליו שהוא בא מפסול משפחה (יבמות עו:) ואף אביו ואחיו

גידלתו שבן לילה היה ובן לילה אבד" כי דבר הבא לאדם ללא יגיעתו ועמלו אין לו קיום אצלו, כי לא בכוחו פעל רק קדושת הספר או הזמן והמקום האירו בקרבו ואין לך בהם אלא שעתן ומקומן.

דביקות אהבה אמיתית היא תמידית

אמנם רגשי התעוררות ורשפי אהבה הבאים לאדם ברוב עמל ויגיעה מתוך נקיות הלב ויראת ה' טהורה העומדת לעד הם הנחקקים בלב אדם ועושים בו רושם, וכל מעשה מצווה שעושה ולימוד שלומד אפילו בנגלות התורה מתוך איתערותא דליבא דחילו ורחימו, מאיר בנשמתו באור יקרות וכמ"ש (זוה"ק שופטים ערה: ועיין שפת אמת בא תרנ"ח) "צדיק זכויותיו חקוקות על עצמותיו" וכמאמר הרה"ק בונם מפרשיסחא וצ"ל (קול שמחה איגרת לר"ה) "הבינה תגדל מהמעשה כי המעשה רז והבינה אור", ובסוד אמרם (ב"מ לח.) "רוצה אדם בקב שלו מתשעה קבין של חבירו" היינו שאפילו מעט אשר משיג האדם בעמלו ויגיע כפיו נחרת ומאיר בנשמתו יותר מהרבה שפע המורק מלעילא (עי' פרי צדיק זאת חנוכה כב).

והצדיק אשר הוא בר לבב ברוב עמל ועבודה בימים לרבות הלילות מטהר מוחו ונשמתו ומדבק מחשבתו בקונו עד שנמצאו כל ימיו וכל עיתותיו בדביקות תמידית ומקיים כפשוטו

שם דהיינו סמוך למיטתי. והדברים קשים להולמן מהו השבח והיקר הגדול בזה, אדרבה הא "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם לתפילה" (ברכות ל:). ובפרט למדגילים בדרך הבעל שם טוב אשר מיסודות החסידות היא הכנה רבתי לתפילה לטהר גוף ונפש ולייחד לב ומח לפני עומדם לפני המקום להתפלל והאיך נפרש כוונת הגמרא, אמנם לפי מה שנתבאר יבואר כמין חומר שהדבק בקדוש ברוך הוא באופן הגבוה ביותר הנ"ל אינו צריך להכנה לקיום "ולעבדו בכל לבבכם", כי אם בכל עת ובכל שעה הוא כעומד לפני המלך ובכל זמן שני רגליו היינו הרגליו ומחשבתו ורצונותיו מכוונים לקל חי ואינו נצרך להכין עצמו, ועל זה הצטער אבא בנימין כל ימיו שיזכה לבוא כבר למדרגה זו שתפילתו סמוכה למיטתו היינו שתיכף בקומו הרי הוא במעמד ומצב הטוב ביותר וכל חושי כוונתו ומאוייו המה רק באור פני מלך חיים וממילא יכול תיכף ומיד לגשת לתפילה. (כדברים האלו כתב בפרי צדיק וישב ג, וביאר בזה את תפילת ר' אלעזר בתר דמסיים צלותיה (ברכות טז:)) "ונשכים ונמצא יחול לבבנו ליראה את שמך"

ובן הייתה עבודתו של דוד המלך אשר מחצות לילה נתקיים בו (תהילים לט, ד) "חם ליבי בקירבי בהגיגי תבער אש" ומיד קם ברוב חשק וכיסופין להודות ולשבח ומתוך כך

ריחקוהו וחשבו שהוא עצמו פסול כנאמר (תהילים טט, ט) "כי מוזר הייתי לאחי" (ילקוט המכירי), ועליו נאמר (תהילים קיח, כב) "אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה" (פסחים ק"ט), וכל ימיו מכאובים ורדיפות מבית ומבחוץ וצרות מכל צד, ובכל אותם הזמנים הקשים בבורחו ממערה למערה ומסכנה לסכנה בהיותו בארץ ציה ועייף בלי מים, בליבו תשווקה אחת ויחידה בוערת אותה הוא מבקש בתחנונים בכל ספר תהילים 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי', 'נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', ולולא דביקות עצומה זו וודאי לא היה בכוחו של דוד לשאת כל הני הרפתקאי דערו עליה שאין בכח בשר ודם לעמוד בכל הני צרות רבות ורעות רק שעל כל ימי חוליו ומכאוביו כסתה האהבה שבערה בלבבו כאש תמיד תוקד לא תכבה, וזה 'ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו' שבכל אשר הלך ופנה היה דבוק בהשם 'תברך בכל עוז והשכינה שרתה עליו ככתוב (תהילים פד, ו) "אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם".

הדבק בשלימות מוכן תמיד להתפלל כראוי

איתא בגמרא (ברכות ה:) "תניא אבא בנימין אומר על שני דברים הייתי מצטער כל ימי על תפילתי שתהא לפני מיטתי" ומסיקה הגמרא

ד"ה עוד נראה לפרש על וייצר וברכת אברהם לרה"ק מבוטשאטש) בשם אור שבעת המים מרן הבעל שם טוב "פירוש, 'אדם' הוא מדריגה גדולה, ומקיים שויתי ה' לגנדי תמיד (תהלים טז, ח) וכשלפעמים נפנה מחשבתו רגע אחד מן השם יתברך אזי לעוון יחשב לו על אשר פנה מחשבתו מיראת השם". ולזאת כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה כי אינו מתחיל להבין רום דרגתו של דוד עד שדקה מן הדקה שכזאת כביכול נחשב לו לחטא, ואשרי הזוכה למדריגה נשגבה שכזאת.

אין אומרים בתפילה "אלוקי דוד" כי היא דרך גבוהה מדאי

באן באה התשובה משמים לדוד על בקשתו שהראוהו אשר דרגה זו של דביקות אמת תמידית בהשם יתברך עד שבאהבתה ישגה תמיד היא דרך ליחידי סגולה צדיקי הדורות כשרפי מעלה, אמנם כלל קהל עדת ישראל לא ירהיבו עוז בנפשותם ללכת במסילה ההיא אשר לא כבשוה לרבבות אלפי ישראל כי דרך עקלתון היא ובחזקת סכנה מרובה וזאת דייקא מחמת שיש בה דביקות וקירבה כה עצומה, שהרי סביבינו נסערה מאד והעומד במקום גבוה זה אם לרגע אחד יפסוק מדביקותו לעוון ייחשב לו ותמוט רגלו בנפילה זו, כמשל העומד במקום גבוה אשר אם יעמדו אשוריו ויפול נפילתו תהא קשה ומסוכנת ויקשה עליו מאד לקום ממנה, לא כן

עמד להתפלל בבחינת 'ליכי ובשרי ירננו לקל חי' ו'כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך', ולזאת ביקש דוד שיאמרו בתפילה "אלוקי דוד" היינו שיקבע בסדר התפילה להזכיר בצלותהון ובעותהון דכל בית ישראל עבודה ודרגה זו של דוד לבוא לתפילה מתוך געגועים ותשוקת אמת.

לגודל דביקותו לא היה שייך להביאו לידי נסיון עד שכביכול נתרחק ה' ממנו

על זאת השיבוהו שהאבות נקבעו בתפילה לכל עם בני ישראל לדורותם משום שנתנסו בנסיונות וסללו שביל לזרעם אחריהם החפצים לילך דרכם, לזאת ביקש דוד שאף אותו ינסו, איברא לגודל דביקותו של דוד והיות ה' עמו בכל מקום כמעט ולא היה שייך לנסותו כי נהורא עמיה שריה וכל חושך לא יחשיך לדבוקים בה' אשר הוא אור להם בכל מושבותם, על כן למען יהא בחינת נסיון כביכול נתרחק השי"ת ממנו שזה בחינת נסירה (ענינה מבואר בשער הכוונות בכמה דוכתי ובהרחבה בענין ר"ה מדרוש א והלאה), ואז לרגע כמימריה כביכול נפסקה כחוט השערה דביקותו העצומה של דוד ולפי דרגא דיליה נחשב כביכול למכשול, הוא שהכתוב אומר (תהילים לב, ב) "אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עוון" ופירשו (דגל מחנה אפרים בלק ד"ה ויש עוד, וע"ע שמועה טובה ראה ד"ה כי זה תכלית, באר מים חיים בראשית

אך הענין הוא באמת "מפי עליון לא תצא הרעות" (איכה ג, לח) רק האדם הוא מקושר בכל העולמות ומחמת חטא הוא נפסק מהקשר עליון ונופל בענין חולי רע רחמנא ליצלן, ואחר שבא הצדיק ומתפלל הוא מקשר את האדם הזה בשורשו כבתחילה ולכן נקראת תפילה כי תפילה היא מלשון התקשרות כמו (בראשית ל, ח) 'נפתולי וכו' ונמצא ממילא נתרפא, ולפעמים אין מועילו תפילה חלילה כי יש עליו קיטרוג חלילה ואז צריך לקשרו בעולם הגדול הנקרא תהילה כי תהילה היא מלשון (איוב מא, י) "תהל אור" כי שם הוא רק אור גדול ואין כח בדין לקטרג שם והוא רחמים גמורים ושם נמתק הכל, ולכך נקראים שירי דוד מלכנו תהילים שיכולים לפעול על ידם הכל ואין שטן ואין פגע רע".

והמעם ששגבה כל כך מעלת התהילים וסגולת אמירתן הוא משום שכל תיבותיו פסוקיו ומזמוריו נאמרו מתוך דביקות עילאה ושליומה כצמיד פתיל בהשי"ת, באמת אמרו: רצונך שתדע דביקות אמת מה היא צא ולמד ספר תהילים שכולו אומר השתוקקות לבורא יתברך עד כלות בשר ונפש ועד בכלל, ואף לדורות ניתן כח לבניו אהוביו של מקום המשבחים לפניו בתהילות דוד בן ישי לבוא על ידם לדביקות ולקרבה אל ה' ומתקיים בהם (דברים ד, ד) "ואתם הדבקים בה' אלוכם חיים כולכם היום".

ההולך לפי דרגתו הראויה לו בפשטות והוא בבחינת 'בן אדם יתאמץ בך' המתייגע תמיד לזכור מהשם יתברך ולהתקרב אליו אמנם בדרך הפשוטה הסלולה עבורו הרי הוא כעומד על הקרקע שאין לו מאין ליפול והוא ניצב איתן על מכוננו, לכן בתפילה שנתקנה עבור כל איש ישראל המעתיר לפני שומע תפילת כל פה אין מזכירים אלוהי דוד יען כי דרכו הגבוהה אינה מתאימה לכלל המוני בית ישראל ואילו נזכירה יכול חלילה להתעורר קיטרוג עלינו ועל עבודתינו הפשוטה, כד חזינו לדוד שעלה ונתעלה לעילא ולעילא מכל השגת שכל אנושי והגיע לדביקות עצומה אשר עין לא ראתה ומה נענה אנן אבתריה, בגין כן מזכירים רק זכות שלושת אבות.

ספר תהילים תוכו רצוף אהבה ודביקות

הנה ספר תהילים כולו הוא דבר נשגב ונפלא גבוה מעל גבוה מאד נעלה, והפליגו בכל כתיבי הקודש בכוחו לאין ערוך. ובטעם שנקרא שמו 'תהילים' דייקא רזין טמירין מכבשוננו של עולם גלי לן בזה הרה"ק הרבי ר' אלימלך זצ"ל (ליקוטי שושנה ד"ה שירו לה) וזה לשונו: "שירו לה' שיר חדש תהילתו בקהל חסידים (תהילים קמט, א) "יש להשיב כהלכה לאותם שאינם יודעים היאך נענה אדם בתפילה בהתפללו על חולה והוא השתנות חלילה אצל הבורא הפשוט האמיתי,

האיש אשר לא הלך בעצת רשעים' כי לא דבר של מה בכך הוא, אדרבה שבח יקר וגדולה לאדם הצולח בשלום את העולם עם כל משבריו וגליו ואינו נופל למהמורות אשר כרה לו היצר, ואמר דוד בענוותנותו מבשרי אחזה ואעיד איך שברגע באפו שהייתי בהסתר הייתה אצלי כביכול ירידה וכמעט נטיו רגלי כאין שופכו אשורי, על כן ידעתי מה רב טובו וזכותו של הנשמר והניצול מכל חטא ועוון.

דוד לימדנו ליוהר מאד מהחטא וממליץ טוב בעדינו

ואת לימוד עצום גנוז כאן לכל איש ישראל לידע עד כמה נצרכת זריזות וזהירות להשמר ולשמור נפשו מאד מכל חשש חטא חלילה ו"לך לך אמרינן נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב" (ב"מ צב), וגם הזוכה ומושב טוב מושבו על התורה ועל העבודה אל יהא שאנן בנפשו, כי אף מאיגרא רמא יכולים חלילה לירד וחס ושלום יכולים לבוא לידי "ברגע קטון עזבתך" (ישעיה נד, ז), ויבין כל בר לבב להרבות להתחנן ולהעתיר על הדבר שלא נכלם ולא נכשל ולא נייעול בכיסופא קמך, אלא תמיד תהא בלבינו רק אהבתך ויראתך ולא תסור ממנו לעולמים.

גם יש כאן לימוד זכות עצום על ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, כי הוא ידע יצרנו עד כמה קשה כוחו

כיון שראה דוד אשר קרהו פתח בשבח הפורש מדרכי רשעים

ואחר כל השבח הזה כאשר בא אדוננו דוד לפתוח את הספר הקדוש הזה שבו חוסים כל בית ישראל, לא אבה להתחיל בהאי דרגה עילאה של דבקות אמיתית כי הראוהו כבר מהשמים אשר דרכו זו הגבוהה היא נתיב לא ידעוהו ולא ילכו בו המון העם פן יהרסו חס ושלום בנפילה ממדרגתם ונפל ממנו רב ובהזכרת ענין זה אף יכול להתעורר קטרוג חלילה, פתח ואמר בשבח מעלתן של ישראל אשר נשלחו מכסא הכבוד בו נחצבו נשמותם וירדו להאי עלמא דשיקרא השפל מאד, ובכל עת יצרם הרע עומד על ימינם לשטנם ובכל כוחו עושה כל טעדי להכשילם ולהחטיאם ומכבשי דרחמנא פעמים שדרך רשעים צלחה ו"הם שלוי עולם השגו חיל" (תהילים עג, יב), והסכנה אורבת לאדם על כל צעד ושעל ליפול חלילה במכמוריו ורשתו של היצר המתגבר ומתחדש בכל יום (סוכה נב. קידושין ל:). מי מנה גבורתן של ישראל קדושים יראי שמים בסתר ובגלוי החוגרים מתניהם בעוז וגבורה להלחם ולעמוד על נפשם מפני השטן המשטין, והגם ד'איהו נורא' מלאך עם כוחות שמימיים ו'אינהו בשרא' קרוצי חומר 'ישראל עדיפי מיניה' (עיין קידושין פא.), ובמסירות נפש וכל הרצונות מתגברים עליו והקדוש ברוך הוא מצילים מידו, לזאת פתח דוד 'אשרי

זוכה לנצח במלחמה קשה זו כאשר יסד הפייט (סליחות ליום ד' עשי"ת) "ומי אזר זר לזר ומי אכזר כי יעורנו", ו"בשעת יצר הרע לית דדכיר ליה ליצר טוב" (נדרים לב:) ואף גם זאת שיכול חלילה להתעורר מכך קיטרוג על שוכני בתי חומר אשר לעיתים הם כושלים תחת משא היצר בכמה מיני נפילות וירידות, ומה יאמרו אזובי הקיר.

אמנם יש נסיון שהוא בבחינת אהבה, שאיש ישראל ברוב אהבת נדבה הבוררת בקרבו בלבבו משכן הוא בונה להשם יתברך, תמיד יוקדת בו אש להבת שלהבת של רצון ותשוקה מתי יבוא לידי ואתן מנחת אהבה משלי ליוצרי בבחינת חולת אהבה אני, אהבה עזה אשר אם יתן איש כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו, וכאשר מנסים אותו לראות הישנו אוהב את ה' בכל לבבו נפשו ומאודו, וזוכה ועומד בנסיון ובאהבה רבה ההומה בליבו נותן כל אשר לו למען שמו יתברך אזי כמים הפנים לפנים מתעוררת האהבה העצומה דרחים קודשא בריך הוא לישראל ומתגוללים משמים רחמים וחסדים לו ולזרעו אחריו ולכל ישראל.

נסיון העקידה היה גם בבחינת אהבה וגם בחינת יראה ועמד בו אברהם

והנה אחר העקידה אמר המלאך לאברהם (בראשית כב, יב) "כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה"

ועד כמה כל המניעות וטרדות העולם מכבידים עלינו ובזאת יש לכל איש ישראל באיזה מצב שיהיה פתחון פה להתנצל ולומר את צלותיה דרבי אלכסנדר (ברכות יז.) "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעסה ושעבוד מלכויות, יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם".

ורק אחר כך המשיך דוד ודיבר ממדרגת אוהבי ה' הדבקים בו בכל עת, יום ולילה לא יפסיקו ולא יסיחו דעתם כדי לזכותנו להתעלות בזה איש איש כפי ערכו, עד שסיים ספר תהילים ב'כל הנשמה תהלל' שהיא התכלית המקווה לבוא אל הדביקות האמיתית ולהיות לעובד ה' נגיעה במעשיו ועבודת הדביקות של דוד המלך עליו השלום.

חילוק עצום בין נסיון בבחינת יראה לנסיון בבחינת אהבה

מעשה יבואר כל חמירא שהקשינו ונרחיב הביאור למען יבואר דבר דבור על אופניו כתפוחי זהב במשכיות כסף, שני מיני נסיונות יש נסיון שהוא בבחינת יראה היינו שהיצר מתייצב מול האדם בכל כוחו ומערים עליו בכמה מיני מכשולות וקשיים למען נסותו ולבחנו היש יראת השם בקרבו ויכול הוא ללחום את יצרו, ונסיון זה סכנה יש בו כי בשעת ההסתור שכביכול מרחיקים האדם קשה עד למאד לאזור חיל ולאן כל אדם

מילי דמלכא

אברהם שכולו מידת אהבה וחסד וכל מעשיו הם בבחינת אהבה שאין למעלה הימנה, ומאידך גיסא הייתה כאן בחינת יראה שבשעת הנסיון הסתירו ממנו הכל כמו שנתבאר ובחנו אותו במידת היראה ומצאת את לבבו נאמן לפניך. וכאשר עמד אברהם אבינו בכל הבחינות ועלה ונתעלה לעשות נחת רוח מושלמה לבורא יתברך ייחד השם יתברך שמו עליו ובגין כן אומרים "מגן אברהם".

מעשה נשכיל גודל עוצם הזכות והרחמים אשר העקידה מעוררת לישראל בכל דרא ודרא ולכל נפשא ונפשא, ובה אנו נאחזים בגלות המר הזה ובזכותה אנו מייחלים ומבקשים שיקויים בנו בקרוב והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי בשמחת עולם על ראשנו, אמן כן יהי רצון.

והקשו בספרים הרי אברהם הוא מידת החסד ככתוב (מכה ז, כ) "חסד לאברהם" ויראה היא מידתו של יצחק כאשר אומרים פחד יצחק ולמה זה נקטו באברהם מידת היראה, ותירצו בזה על פי מה שהשרישנו מרנא הבעל שם טוב זי"ע (מאור עינים בא ד"ה אמנם מה, תשואות חן לרבי גדליה מליניץ תלמיד הבעש"ט בליקוטים וע"ע שם משמאל וירא תרפ"ג ד"ה ביום השלישי) שבשעת נסיון לוקחים מהאדם כל המדריגות כי ברוב חילו לא ימלט ולא נשאר כי אם הקיסטא דחיותא שהיא יראת ה' טהורה, ואף כאן בעת נסיון העקידה שהיה קשה וגדול מכל הנסיונות נטלו מאברהם אבינו כל דרגותיו והשגותיו ונשאר לו רק יראת שמים פשוטה, ואברהם אבינו זכה ועמד בנסיון הגדול ההוא.

המורם מכל האמור, כי נסיון העקידה היה הן בחינת אהבה שעשאו

מאמר אם אין דעת הבדלה מנין

במשנת רבינו הק' מרן ה'אהבת שלום' זי"ע^א

יו"ל לרגל היוםא דהילולא קדישא טו"ב חשון

מביטים על הבדלה רק כפעולה של הפסקת השבת וקדושתה בודאי לא היו ממהרים להבדיל, ובכלל להבין סדר העבודה של מוצש"ק במשנתו של רבינו זי"ע.

בושה משבת באה מכח דאגת האדם שיהיה כלי ראוי להכיל בקרבו אור השבת

והנה זה פשוט שא"א לפרש הבושה שיש לנו מהשבת כבושה גרידא מפני עוונותינו ובמה שמרדנו נגד מלכינו אבינו שבשמים שאזי אין לזה שום שייכות לשבת דייקא, וזה צריך להיות תחושת בן ישראל בכל ימי השבוע. וכשנעייין היטב בלשוננו לאורך ספרו ימצא שהבושה שהאדם מתבייש

הנה בספרינו בח"ב במאמרינו 'מחד בשבתא לשבתא' במשנתו של מרן רביה"ק ה'אהבת שלום' זי"ע הבאנו כמה וכמה ציטוטים מלשוננו הקדוש לאורך ספרו הק' אודות הבושה שהאדם מתבייש ליכנס לשבת קודש, ועיי"ש.

ועכשיו באנו להוסיף נופך בענין בזה ולעייין במהותה של בושה זו, ובד בבד לבאר מה שמצינו במשנתו "אז איין שבת ברענגט די צווייטער" (אי"ז לשונו ממש, אבל בהמשך ספרו הק' מצינו ענין זה בכמה מיני אנפין), וכדי להבין הענין בשלימות נבאר גם מה שמצינו לרבוה"ק זי"ע שהיו ממהרים להבדיל תיכף ביציאת השבת (וכלשון הרמב"ם בה' שבת פכ"ט הי"א), דלכאו' אם

א. הנה המאמר הלז מיוסד על מאמר 'מחד בשבתא לשבתא' במשנת רביה"ק מרן ה'אהבת שלום' זי"ע, המובא בסוף מדור הפנינים שבספה"ק "שבת מלכא קדישא" חלק שני, והוא ממה שהוסיף כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע על המאמר לאחר שכבר עלה הספר על מזבח הדפוס.

ודא למודעי שבעצם בביאור תוכן ענין מאמר זה יש אריכות גדולה ונפלאה, אבל הבאנו עכשיו רק על קצה המזלג וע"ד העבודה ששייך ומוכן לכל, ועוד חזון למועד בעזהשי"ת.

במשך הזמן, או יתאבד האור והדביקות שבא לו בשבת ע"י מעשיו ח"ו, כי אם מעשי האדם אינם כראוי ואין לו הכלים שיתאים להכיל בקרבו האור הגדול, אזי יתאבד ממנו האור הזה, ואם מעשי האדם אינו כראוי אזי גם הוא מתבייש מאוד ממעשיו, ובושה זו שבא ע"י שמרניש האדם שמעשיו אינם כראוי זה עצמו מביא לו היראה והדאגה שמתירא שלא יזכה לקבל אור השבת בשלימות באופן שישאר לו לנצח.

כל השבתות צריכים להיות
מקושרים אחד אל השני ע"ד
מקשה אחת להעלות עמהם את
נר ה' נשמת אדם

ועם הקדמות הנ"ל יש להוסיף נקודה נוספת ויסודית, והוא שאין השבתות עומדים כמיוחדים לעצמם בלי שיהיה שום שייכות וקשר של שבת אחת להשני. רק בודאי כל השבתות הם מבנה אחת של בנין קומת השלימות של האדם, אשר בכל שבת נבנה שלב מיוחד, שלב אחר שלב, שבת אחר שבת, עדי שיושלם כל קומת הקדושה בשלימות ע"י כל השבתות. ועל כן לא די להאדם לערוך כל שבת בפני עצמו מבלי לקשר שבת אחד אל השני, כי באמת כל השבתות הם מקושרים ומשולבים דא ברא, עד שכל השבתות של כל ימי חיי האדם נעשה מקשה אחת להעלות בו את הנרות, נר ה' נשמת אדם.

במעשיו איך ליכנס לשבת מלכא קדישא, הוא גם תלוי בבחינת יראה, וכמ"ש בפ' ויגש בלשונו הקדוש "איש יהודי כשבא לגשת אל הקודש פנימה, צריך להיות לו יראה ובושה, וזהו בי אדוני, פירוש ב"י הוא ראשי תיבות בושה יראה, בואת יבא אל הקודש".

ובביאור הענין יש להקדים ולבאר ענין יסודי מאד בענין מתנת השבת, והוא דעל האדם לידע שתכלית האור שמקבל האדם בשבת אינו רק כמשל מי שמקבל מאכל טוב ואוכל אותו וכהרף עין אין המתנה הזאת עוד תחת ידו, כי בודאי אורה של השבת הוא אור נצחי, ואם יש להאדם הכלים הראויים לקבלה אז ישאר עמו גם לאחר השבת רישומא דקדושה מאורו ית"ש בכדי שיהיה לו הארה במשך ששת ימי המעשה בעבודתו ית' מתוך הסתרת ימות החול שאינו יושב אז בי תכא דרחמנא ואינו זוכה להיות בצילא דמהימנותא וליהנות מזיו שכינתו וקדושתו, והוא מסובב עם כל מיני דברים גשמיים שבעולם העשייה והנסיונות העצומים שהאדם עובר בה במשך ימות החול בעבודתו לתקן הדברים התחתונים להעלותם לשורשם.

וזה הענין שיש לנו יראה ובושה מהשבת, היינו שבכל ימות החול האדם מתיירא ומתראג אם יזכה במעשיו לקבל אור השבת בפנימיות נפשו כ"כ עד שישאר לו אור זה גם

הפעם לעלות עוד ועוד עד סוף השבת, וכן חוזר הדבר על עצמו במשך כל השבתות עדי שבצירוף כל השבתות הוא מתעלה על ידיהם במדריגות נשגבות עד אין שיעור ועד אין חקר.

שילוב קדושת השבתים שיך רק כשהאדם מתחזק בקדושה במשך ששת ימי המעשה

אבל כל זאת הוא אך ורק כשאין הפסק ו"חציצה" בין שבת לשבת, דהיינו שבמשך כל ימות החול האדם מתחזק את עצמו כראוי ועובד את בוראו מול הני קושיים ונסיונות שהם מנת חלקו במשך כל ימי השבוע ומתחזק עצמו במידתו של יוסף מידת היסוד (שהוא הכוללת של ששת ימי המעשה) ומקדש את עצמו וזהיר בכל דרכיו בלתי יסור אחרי לבבו ועינו וכו' ע"ד מה שביארנו במאמרינו הנ"ל מדברי רבינו זי"ע שהדרך לזכות לקדושתה של שבת שהיא אורה של המלכות הוא ע"ד יחוד יסוד (ששת ימי המעשה) ומלכות (שבת), ובכדי שיהיה האדם כלי ראוי לקבל קדושת השבת והתחדשות והארת המוחין לשבוע הבא כנ"ל הוא דוקא אם האדם זוכה להיות שמור בתיקון הברית.

ואז אם האדם עובד עבודתו שבת אחר שבת שבוע אחר שבוע, הרי כל שבת ושבת הוא המשך ועליה יתירה יותר ממה שהשיג בשבת העבר, וכה מתעלה משבת לשבת לעילא ולעילא.

וביתר ביאור ע"ד העבודה, הנה ידוע מה שלימדו אותנו רבותינו הק' ז"ל ע"ד דברי מרן האר"י הק' ז"ל בענין עליית העולמות בשבת, שבמשך כל שבת אנו עולים מדרגא תחתונה מדריגה אחר מדריגה עדי שבמוצש"ק אנו מגיעים עדי דרגת אריך אנפין שהוא דרגה גבוהה מאד (ואכהמ"ל), והחכם יבין מדעתו שאין הענין בעליות אלו שהאדם יתעלה רק למשך השבת, ובשבת שלאחריו יהיה צריך להתחיל מאותה מקום שהתחיל בהתחלת השבת הקודם וחוזר חלילה שבכל שבת הוא עולה ואח"כ יורד מדרגתו ובשבת עולה עוה"פ וכו', רק הענין הוא ע"ד משל לבנאי שבונה בנין גדול בת מאה קומות שבכל קומה שבונה צריך להתחיל מחדש עם הרצפה ומשם להדפנות, ומשם להתקרה, ואח"כ צריך להכין בפנים חדרי אוכל וחדרי שינה וכו' ואז כשמסיים קומה זו הוא מתחיל מרצפת הקומה שלאחריו עוה"פ, ואזי אף שהוא מתחיל עוה"פ מהרצפה אבל הוא מתחיל בקומה גבוהה יותר.

והנמשל מובן מאליו, שאף שמדי שבת בשבתו אנו עולים אותה מדריגות שוב שעלינו בשבת העבר **אבל אם** אדם הוא בר דעת ונא לקראת שבת עם הכלים הראויים לקבל כל העליות והאורות של השבת **אזי בשבוע הבא כשבא יום השבת הוא כבר במישור אחר ובמדריגה גדולה יותר, וממקומו הוא מתחיל עוד**

מילי דמלכא

לאורה של שבת ולהמשיך מאורה למשך ימות החול, אשר הוא נעשה ע"י בחינת דעת שהוא מלשון התחברות והתקשרות על דרך שכתוב (בראשית ד' כ"ה) 'וידע האדם את חוה', וכל זה להורות על הקשר החזק שיש לימות החול עם קדושת השבת, אשר ההבדלה משמשת לבטא את מהות מדריגת הימים, אשר כל אחד מיוחד בשלו, והגם שכעת נסתלקו כליל תפארת האורות של היום חמדתו, עכ"ז אין זה פועל שום ביטול והעדר אור לימים הבאים, רק שבכח הדעת קנית מה חסרת גם אלו הימים ימי העבודה, מקושרים במהותם לנקודת מרכז השבוע שהוא יום השבת.

ובבן על האדם מוטל אז לקשר האור של שבת לימים הנמוכים של ימות החול, כדי שלא יתבטל האור של שבת, אלא אדרבה יעשה קיום להאור ע"י ימות החול, כי שבת מצד עצמו הוא אור גדול אשר צריך להניחה בכלים כדי שיהיה לה קיום, והכלים הם בימות החול שהם ימי המעשה, שאז מקשרים האור עם בחינת העשיה שע"ז יש קיום להאור של שבת.

במוצש"ק אנו מתחזקים במדת הבטחון

ומשום זה תקנו לומר בהבדלה פסוקים המיוסדים על מדת הבטחון בה', שהם בתור פרידא מהאי

ואם האדם הוא בר לבב המבין גודל האור הבאה לשרות עליו ביום השבת עדי שאפשר לו לשאוב ממנה כוחות דקדושה שילווה אליו משך כל ששת ימי המעשה בכדי שיוכל לשלב קדושת השבתים אחד עם השני, אזי האדם הוא במצב של דאגה ותקוה גם משך כל ימי השבוע שלאחרי השבת שלא יאבד אותה האור.

במוצש"ק מוטל על האדם להיות בטוח שבודאי המשיך עליו במילואו גודל קדושת יום השבת

ובזה אנו באים לעבודתנו במוצאי שבת קודש, והוא דעל אף שקודם יום השבת האדם הוא מודאג ומוטרד שאולי לא יזכה להיות כלי ראויה לקבל אורה של שבת, לא כן במוצש"ק דאז מוטל על האדם להיות בטוח שבודאי המשיך עליו קדושת יום השבת במילואו ושקדושתה יתלווה אליו במשך כל ימי השבוע, ותיכף ומיד עם ההשפעות של השבת שעבר מתחיל עם עבודתו של ששת ימי המעשה להכין את עצמו לשבת הבא ובזה הוא מחבר השני שבתים, ע"ד מה שאמרו ז"ל (עיין שבת ק"ח:) אילו שמרו ישראל שני שבתות וכו'.

ועל קוטב זו נוסד סדר הבדלה במוצאי שבת קודש, כי הבדלה מורה על סוד הדעת כמו שאמרו רז"ל (ירושלמי, ברכות, פ"ה, ה"ב) 'אם אין דעת הבדלה מנין, כי מוצאי שבת קודש הוא העת והזמן לקשר את עצמו

אם אין דעת הבדלה מנין

ט

כו' כי מחכים אנחנו לך, כי על דבר שאין בידינו שייך לשון מחכים אל הדבר ההוא, משא"כ על דבר שביד האדם לא שייך לשון מחכה לזה הדבר, כיון שברצונו תלוי להיות לו הדבר אם ירצה, ואח"כ אנו מבקשים ועניינו תראינה מלכותך שיתגלה כבוד מלכותו עלינו, עין בעין יראו כו' (ישעיה נב, ח), ומשה אמר (שמות לג, טו) אם אין פניך הולכים כו', שרצה שיהיה התגלות כבודו, וכמו שאמר (שם יח) הראני נא את כבודך, וכן אם אין פניך הולכים, רומז להתגלות פנימיות הקדושה. והשי"ת אמר הנה אנכי שולח מלאך כו', כפרש"י שכאן נתבשרו שעתידין לחטוא, כי מלאך ר"ת כ"י מחכים אנחנו לך, שאף על פי שעתידין לחטוא ולא יהיו במדריגה זאת על דרך הנ"ל, שאפילו עתה שלא נתקיים עדיין מה שאמר וענינו תראינה מלכותך, רק שיאמרו כי מחכים אנחנו לך ר"ת מלאך. והנה ענייני ב' מדריגות, של התגלות כבודו ומדריגה של מחכים אנחנו לך, הם ענייני מדריגות צדיק גמור, ובעלי תשובה, כי הבעל תשובה אינו יכול לאחוז בקדושה גדולה כ"כ כמו הצדיק גמור, רק הוא מקוה ומחכה לו ית"ש שיעזרנו שלא יתפתה עוד מהיצר הרע, ושימחול לו על חטאיו שלא יהיו מסך מבדיל בינו לבין ית"ש, ולכן עכן שהתוודה ועשה תשובה, אמר על כן נקה לך

יומא עילאה, כשפנינו מועדות לקראת ימי החול הבאים, בגודל בטחונינו אשר גם בימי החול שאין אור ה' כ"כ מזריח בהתגלות כמו בשבת קודש, עכ"ז בוטחים בצור העולמים, שגודל אורו שהושפע עלינו ביום השבת לא יסור ממנו גם בימות החול הבאים לקראתינו. ולאור זה אנו דורכים בהומיה, ומקבלים פני הימים שיהיו ימי עליה להאיר מתוך החשיכה באור צחצחות, בהתחדשות הרוח המפעפע בקרבינו לקראת הוד יקרת אור הזרוע לצדיק, אשר באמונתו יחיה, ואכן דורשי ה' לא יחסרו כל טוב, בקיום בטח בה' ורעה אמונה ברעותא דליבא.

והנה מדת הבטחון מישך שייכה ביותר לימי החול, דהנה עצם ענינה של בטחון לא שייך כל כך כשהאדם קרוב אצל הדבר, עד שאחוז בו ויש לו הדבר בפועל ממש, ויותר שייך ענין הבטחון על דבר שהוא רחוק מן האדם ואעפ"כ מתחזק בבטחונו שישג הדבר או שהוא מאמין ובטוח שיש לו שייכות עם הדבר הרחוק ממנו.

ובענין זה מצינו כתב בזרע קודש (פ' וישלח) דברים נחמדים, וז"ל "דהנה אנו אומרים (בקדושה לשוי"ט) ממקומך מלכינו תופיע כו' כי מחכים אנחנו לך כו', כי משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו (כתר לשוי"ט), שאין משיגין ויודעין מקום כבודו. וז"ש ממקומך שאין ידוע לנו, תופיע

מילי דמלכא

ונרמז בדבריו הקדושים (פ' אמור ד"ה וספרתם) שכתב "אם נפגמת בחינת הדעת ח"ו ואין לו דעת, אזי נפגמת הראיה שלו, שאינו יכול לראות. וכשהאדם מתקן בחינת הדעת שלו, ויש לו דעת שלימה, אזי יש לו בחינת ראייה גם כן" והיינו שאם יש לו בחינת דעת הוא התקשרות לקשר ימות החול עם שבת קודש, אזי יכול להמשיך גם בחינת "ראיה" היינו הבחינה של שבת קודש שאז רואין האור בקרוב.

וענין זה יש לרמז במה שכתוב בתהלים (קל"ח) 'כי רם ה' ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע', היינו שבימים השפלים של ימות החול גם אז יוכל לזכות לבחינת ראייה להמשיך אצלו האור של שבת, והגם שהאור גבוה ונשגב ממנו ממרחק, אעפ"כ יוכל לקיים האור של שבת ע"י בחינת 'יידע' היינו הבחינה של דעת שהוא התקשרות האור של שבת לימות החול.

'הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד' מורה על מדת הבטחון המובחר שבוטח בהקב"ה כ"כ עד שהדבר כבר אצלו כמוזמן

ולזה במוצאי שבת בעת הבדלה, מתחילים אז בפסוק 'הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד', והוא על דרך שביאר אותה רביה"ק זי"ע (פ' במדבר ד"ה איש על דגלו) וז"ל "והנה יש שני מיני בטחונות, האחד הוא,

מהרה בתפארת עוזך, שזהו עדיין לא נתגלה רק שמקוה שענינו תראינה כבודו", ודפח"ח.

ועל דרך זה הם ב' מדרגות של שבת וימות החול, מדרגת שבת הוא בבחינת ראייה ממש, וכמ"ש רבינו ז"ל (עין פר' בראשית ד"ה בראשית ברא) שבשבת קודש רואין בהירות של שבת, ואזי אנו בדרגת צדיק שרואין ומרגישים את הקדושה וממילא לא נצרכה כ"כ מדת הבטחון, משא"כ בימי החול שהם בבחינת בטחון, היות ואין אנו יכולים לאחוז בקדושתו ואורו ית"ש כמו בשבת רק שרואין מרחוק ומתחזקים בבטחון שבודאי אנו מאוחזים בקדושתו ית'.

ע"י בחי' דעת – חיבור ימות החול עם אורה של שבת – אנו זוכין לבחי' ראייה – מדרגת שבת קודש

וזה גם טמון ביסוד דברינו המבואר לעיל כי שבת וחול הם בחינת יסוד ומלכות, והוא ע"ד שכתב רביה"ק ז"ל (פ' בשלה) ברמז תיבת ע"ץ שהוא ראשי תיבות עי"ן צדי"ק שמקודם צריך לתקן פגם העיינין בחינת ראייה, ואזי זוכה לתיקון הברית בחינת צדיק. ולדרכינו יורמז כי בשבת הוא בחינת עי"ן בחינת ראייה ושוב בימי החול הם בחינת יסוד צדיק שהוא בחינת התקשרות שמקשרין אז קדושת שבת וממשיכין אותו לימי החול.

שיוכל לקבל עוד את האור של שבת הבא.

וזהו מעיקרי עבודת האדם, כאשר האיר לן עינינו רבינו ז"ל (פ' וישלח ד"ה עם לבן גותי; וע"ע בפ' בראשית, ד"ה ויברך אלהים את יום השביעי, ובפ' יתרו, ד"ה ששת ימים תעבדוה) כי אחרי שיזכה להיות מן ה'מאחרים לצאת מן השבת, אזי בשבת הבאה רוצה להיות מן ה'ממהרים לבוא, עיי"ש בדבריו הקדושים.

ובזה פירשו מאמרם ז"ל (שבת קיח). 'א"ר יוחנן משום ר' שמעון בר יוחי אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד היו נגאלין, שנאמר (ישעי' נה, ד) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי, וכתוב בתריה והביאותים אל הר קדשי'. פי' אם יזכה האדם לזה הדרגה בתכלית, כי אחרי אשר זכה בשבת אחת להרגיש מנועם זיו העליון, אזי גם בכל ימות השבוע שלאחריו, לבו כל עמו מגודל הצמאון נפש שיזכה לשבת הבאה, עד שנעשה כבחי' סריס הממתין משבת לשבת, כי אינו מוצא שובע בשום תענוג שבועולם, מגודל צמאוננו לשבוע מאור יום השבת הבאה, והנה דבר זה הוא המחיש את הגאולה, ואם יזכה האדם לזה הדרגה בשלימות, מיד נגאלין בגאולת הפרט שמתעלה ומזדכך האדם למאוד, ובה ממשין את הגאולה השלימה במהרה.

שבטוח כל כך בהשי"ת, עד שהדבר אצלו כמזומן, וכאילו כבר הזמין לו השי"ת כל הצטרכותו. והבטחון הלזה נרמז בפסוק (ישעיה יב ב) הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד, כי הנה מורה על דבר המזומן, ורומז לבטחון הנ"ל שהוא כמזומן, וזהו אבטח ולא אפחד דייקא, וזהו הבטחון המובהק. והבטחון השני, הוא כפשוטו, שבטוח שיזמין לו השי"ת, אבל אין אצלו כמזומן. וזהו מאמר הכתוב (שם כו ד) בטחו בה' עדי עד, ורומז לשני הבטחונות הללו.

ובמ"כ יבטח האדם שהאור של שבת קודש בוודאי נשאר אצלו, והוא אצלו כמזומן ומוכן אצלו, כי לא נאבד ממנו אורה כלל, ואין צריך להמשיך אור חדש לגמרי, רק צריך להמשיך את האור שכבר הוכן אצלו ביום השבת, ולקשרה ולהמשיכה גם לימות החול.

ולבן עיקר ההכנה אל השבת הוא בבחינת "ירא בושת" שהאדם מתיירא שלא יאבד ממנו האור של שבת העבר מחמת מעשיו שאינם ראויים, ומחמת כן גם בוש יבוש ממעשיו השפלים, ושוב יהיה לו גם יראה שלא יוכל לקבל האור של שבת הבא, אשר הוא בבחינת יראה עילאה ויראה תתאה, יראה עילאה שמורא יעלה על ראשו מן השבת שכבר עלה ונסתלק, וגם יש לו יראה תתאה

עוונותיו, ובוזה יש לו הכח להתחיל בעבודתו מחדש ולהולך קדימה לקראת ששת ימי המעשה בבטחון אדיר שיש לו הכלים והכוחות להתחזק בקדושה ולהאיר אור בתוך ההסתור שבימות החול.

מוצאי שבת – תכלית הפנימיות של שבת

ועוד נקודה קטנה יש להוסיף בענין זה, דהנה באבודרהם (סדר ערכית לשבת) מבואר דכל סדר השבת נמשל ליום החתונה. ליל שבת הוא הקידושין, יום שבת הסעודה ושמחת החתונה, וסעודה ג' החופה והיחוד.

ונתבונן ונראה שכל השמחה, הריקודין וכו' שבליל החתונה הם בעצם רק דברים חיצוניים ועניני שמחה שלרגע, ורק אחר החתונה כשהחתן והכלה הולכים לביתם לדור ביחד ולבנות ביתם אז מגיעים אל תכלית האמיתית והפנימית, והוא שידורו יחדיו באהבה וקירבת הלב כדי ששמחתם תהא שמחה תמידית.

בן הדבר לגבי מוצש"ק, ששב"ק הוא יום החתונה, ומוצש"ק הוא כמו הלילה והימים שלאחרי החתונה, וכל ההתעוררות והעליות של משך השבת הוא רק להמשיך להאדם את ההארות הגדולות לימות החול. וזה עיקר עבודת האדם במוצאי שבת קודש ליטול מה שקיבל מהארת שב"ק

מוצאי שבת – דרגת אדם הראשון קודם החטא

וזה הענין שבמוצש"ק אנו עושין פועל דמיוני לעניני דרגת אדם הראשון קודם החטא, כמו שמצינו ב'עץ חיים' (היכל ה' היכל ז"ע, שער ל"א, שער פרצופי זו"ן פ"ב) בטעמא דמילתא שאנו נוהגים להסתכל על הצפרניים במוצש"ק הוא מפני שהצפרניים הם משיירי לבושי אדה"ר הראשון קודם החטא, והוא למגן ולמחסה מן החיצונים, עיי"ש.

ובן מצינו שבמוצש"ק אנו אוכלין מלוה מלכה ליתן חיות לעצם הלזו כמו שאיתא ב'בית יוסף' "בסדורים מפרש, אבר יש באדם ונסכוי שמו, ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת", ועומק הענין הוא שהיות ועצם הלזו אינו נהנה אלא מסעודת מוצש"ק ע"כ בהכרח שלא נהנה ער"ש מעץ הדעת בחטא אדה"ר ומשום זה אין לה מיתה והוא קיים לעולם וממנה יקום האדם לתחיית המתים (עיין בזה"ק, ז"ח, ב קנא, ובמדרש רבה, קהלת יב, ה. וע"ע מש"כ בענין זה הרבינו בחיי בפרשת ויצא, בראשית כח, יח-יט, והמאור ושמש בפר' ויחי).

והענין הוא כנ"ל שבמוצש"ק מוטל על האדם לראות את עצמו כאילו הוא בדרגת אדה"ר קודם החטא בלי שום פגם ומסך המבדיל בינו לבין אביו שבשמים, וכמו שאמרו רז"ל שכל השומר שבת מוחלין לו כל

אם אין דעת הבדלה מניין

כג

ולחמשיכו ולעשות ממנה כלי לעבוד את בוראו עם ההתלהבות וההארת הגדולות של שב"ק ולמשוך על ידה כוחותיו הפנימיות הטמונים בתוך עצם הלזז כנ"ל כדי לעשותה שמחה תמידית בכל ימי השבוע, ובזה בא יבא ברנה בשבת הבא לקבל עוד	תוספות קדושה ואור נעלה, וממנה ישאב כוחותיו לשבוע שלאחריו לעלות לפתגות רמות בכדי להוסיף בשבת הבא אחריה עוד תוספות קדושה וכן הלאה שיהיה כל ימי חייו חטיבה אחת של עלייה בגודל אורה של קדושת השבת.
---	--

ניתן להשיג כל הגליונות

היו"ל ע"י המכון

בארא פארק

בבית מדשינו הגדול

1353 55st

וויליאמסבורג

ביהמ"ד קיט"ל בית מנחם צבי

לאקער #6 (אצל המקוה)

בנין בראך

לאקער #216

ירושלים

בביהמ"ד סקווירא

גני גאולה - ביהמ"ד נחלת עקיבא

לסדר מוקד בארה"ק יש לצלצל 053-310-5675

מאנסי

ביהמ"ד סאטמאר 1

לאקער #5

ביהמ"ד הגדול וויזניץ

לאקער #183

אצל הציון הק' של רבינו זי"ע

בביה"ח וויזניץ

מאנטריאל

בביהמ"ד סאטמאר פארק

לאקער #23

בעזרת ה' במהלך השבועות הקרובים

יתווספו מוקדים נוספים בכל העיירות

לסדר מוקד הפצה בביהמ"ד או שכונה שלך

יש לפנות להמערכת במס'

718-400-7750 x2

או באימיל

office@mechonsb.com